

KIRJALLINEN KYSYMYS 370/2012 vp

Lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan rahoitus

Eduskunnan puhemiehelle

Ensimmäisen ja toisen luokan oppilaat ovat liian nuoria viettämään pitkän iltapäivän yksin ilman aikuisen tukea ja ohjausta. Aamu- ja iltapäivätoiminta tarjoaa lapsille virikkeellistä ja ohjattua tekemistä koulupäivän ohelle, torjuu lasten yksinäisiä iltapäiviä sekä estää lasten syrjäytymistä. Aamu- ja iltapäivätoiminta on vakiintunut osaksi suomalaista yhteiskuntaa, mutta kaikki kunnat eivät pysty tarjoamaan kysyntää vastaavaa määrää etenkin iltapäivähoitopaikkoja. Ongelmana on toiminnan rahoitus. Asiakasmaksut, ja erityisesti se kuinka vähän kunnat voivat niissä joustaa, aiheuttavat suuren uhan toiminnan jatkuvuuden kannalta.

Lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet kirjattiin perusopetuslakiin vuonna 2004. Laki ei velvoita kuntaa järjestämään aamu- ja iltapäivätoimintaa, mutta manner-Suomen kunnista 98 prosenttia tarjoaa toimintaa ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille. Suomessa aamu- ja iltapäivätoiminnan parissa on noin 50 000 lasta ja se työllistää 7 500 ohjaajaa.

Aamu- ja iltapäivätoiminta rahoitetaan kunnan tuloilla, tuntiperusteisesti saaduilla valtionosuuksilla ja asiakasmaksuilla. Ei ole näköpiirissä, että kuntien mahdollisuudet rahoittaa iltapäivätoimintaa merkittävästi kasvaisivat tulevaisuudessa. Valtionosuuden suuruus puolestaan on 57 prosenttia yksikköhinnan ja toimintaan vahvistetun tuntimäärän tulosta. Tälle vuodelle tehdyt korotukset ovat kooltaan hyvin pieniä verrattuna toiminnan kustannusten nousuun viime vuosien aikana. Sen vuoksi joustavuus asiakasmaksuissa on käytännössä lähes ainoa tapa tuoda li-

sää rahoitusta, jolla palvelu voidaan järjestää kansalaisten kannalta tasa-arvoisesti eri puolilla Suomea.

Asiakasmaksu saa tällä hetkellä olla kolmen tunnin päivittäisen toiminnan (570 tuntia/vuosi) osalta enintään 60 euroa kuukaudessa ja neljän tunnin päivittäisen toiminnan (760 tuntia/vuosi) osalta enintään 80 euroa kuukaudessa. Kunnalla on mahdollisuus periä haluamansa summa viiden tunnin päivittäisestä toiminnasta, mutta maksun tulee käytännössä olla linjassa alempien maksujen kanssa. Maksu voidaan tapauskohtaisesti alentaa tai jättää perimättä, jos huoltajan elatusvelvollisuuteen, toimeentuloedellytyksiin tai lasten huoltoon liittyvät näkökohdat antavat siihen pätevän syyn.

Etenkin suurissa kaupungeissa on perheitä, jotka ovat maksukykyisiä ja joilta löytyisi halukkuutta maksaa suurempia maksuja, mikäli iltapäiväpaikkoja saataisiin tällä tavoin riittävästi saataville. Jos asiakasmaksuihin lisättäisiin yksi nykyistä korkeampi maksuluokka, jonka kunnat voisivat edelleen ottaa vapaaehtoisesti käyttöön, toiminnan jatkuvuus olisi paremmin turvattu. Jos lisäksi maksuluokat sidottaisiin ansiotasoiindeksiin, lakia ei jatkossa tarvitsisi korjailla liian usein. Maksujen korottamisesta tai sitomisesta indeksiin ei aiheutuisi kohtuutonta haittaa vähävaraisimmille, sillä harkinnan mukaan vähävaraisten asiakasmaksut voitaisiin edelleenkin alentaa tai poistaa kokonaan.

On tärkeää, että myös pienten lasten vanhemmat voivat opiskella ja osallistua työelämään täysipainoisesti. Tämän ei tule kuitenkaan tapahtua

lasten turvattomuuden kustannuksella, vaan siten että eri puolilla Suomea on riittävä määrä aamu- ja erityen iltapäivähoitopaikkoja pienille koululaisille.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomai-

sen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten pienten koululaisten aamu- ja iltapäivähoidon rahoitusta ja erityen asiakasmaksujen määräytymistä voidaan kehittää niin, että aamu- ja iltapäivätoiminnan jatkuvuus turvataan?

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2012

Pia Kauma /kok
Sanna Lauslahti /kok

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Pia Kauman /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 370/2012 vp:

Miten pienten koululaisten aamu- ja iltapäivähoidon rahoitusta ja eritoten asiakasmaksujen määräytymistä voidaan kehittää niin, että aamu- ja iltapäivätoiminnan jatkuvuus turvataan?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hallitusohjelman mukaan lisätään aamu- ja iltapäivätoiminnan tarjontaa perusopetuksen vuosiluokkien 1—2 oppilaille sekä erityistä tukea tarvitseville. Valtioneuvoston hyväksymän koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman 2011—2016 mukaan aamu- ja iltapäivätoiminnan keskeisimmät kehittämiskohteet ovat toiminnan mahdollistaminen kaikille sitä tarvitseville pienille koululaisille, aamu- ja iltapäivätoimin-

nan ja koulun yhteistyön vahvistaminen, ohjaajien työsuhteiden pysyvyyden lisääminen sekä erityisoppilaiden ja muiden erityistä tukea tarvitsevien lasten toiminnan kehittäminen.

Kuten kysymyksessä todetaan, aamu- ja iltapäivätoiminnan rahoitusta on lisätty toiminnan turvaamiseksi. Opetus- ja kulttuuriministeriön tavoitteena on, että kaikilla ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilailla ja erityisopetuksen oppilailla olisi mahdollisuus aamu- ja iltapäivätoimintaan. Valtion vuoden 2012 talousarviossa aamu- ja iltapäivätoiminnan yksikköhintaa on korotettu 22,43 eurosta 25 euroon, ja valtionosuuden perusteena käytettäviä ohjaustunteja on lisätty 3 087 500 tunnista 3 320 000 tuntiin. Näillä valtionosuuden korotuksilla pyritään parantamaan kuntien mahdollisuuksia laadukkaaseen aamu- ja iltapäivätoiminnan tarjoamiseen kaikille toimintaan oikeutetuille lapsille kotikunnasta riippumatta ja vanhempien kannalta kohtuullisin kustannuksin.

Helsingissä 22 päivänä toukokuuta 2012

Opetusministeri Jukka Gustafsson

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 370/2012 rd undertecknat av riksdagsledamot Pia Kauma /saml m.fl.:

Hur kan finansieringen av små skolelevers morgon- och eftermiddagsvård och i synnerhet bestämmandet av klientavgifterna utvecklas så att morgon- och eftermiddagsverksamhetens framtid tryggas?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Enligt regeringsprogrammet utökas utbudet av morgon- och eftermiddagsverksamhet till eleverna i årskurs 1 och 2 och till elever som behöver särskilt stöd. Enligt utvecklingsplanen för utbildningen och forskningen 2011—2016 som godkänts av statsrådet är morgon- och eftermiddagsverksamhetens viktigaste utvecklingsobjekt att verksamheten görs tillgänglig för alla små skolelever som behöver den, att samarbetet mellan

morgon- och eftermiddagsverksamheten och skolan stärks, att beständigheten i ledarnas arbetsförhållanden ökas samt att verksamheten för specialelever och andra barn som behöver särskilt stöd utvecklas.

Såsom konstateras i spörsmålet har finansieringen av morgon- och eftermiddagsverksamheten ökat för att trygga verksamheten. Undervisnings- och kulturministeriets mål är att alla elever på årskurs ett och två samt eleverna inom specialundervisningen har möjlighet till morgon- och eftermiddagsverksamhet. I statsbudgeten 2012 har enhetspriset för morgon- och eftermiddagsverksamheten höjts från 22,43 euro till 25 euro och de ledda timmarna som används som grund för statsandelen har ökat från 3 087 500 timmar till 3 320 000 timmar. Med dessa höjningar av statsandelen strävar man efter att förbättra kommunernas möjligheter att erbjuda högklassig morgon- och eftermiddagsverksamhet till alla barn som är berättigade till verksamheten oavsett hemkommun och till kostnader som är skäliga med tanke på föräldrarna.

Helsingfors den 22 maj 2012

Undervisningsminister Jukka Gustafsson